

= VOETBALSTAD =

BUENOS AIRES

DEEL 2

JORIS VAN DE WIER

Voetbalstad Buenos Aires
Deel 2

“Op een regenachtige zaterdag in 1969 was ik getuige van een mirakel, toen ik een achtjarig jongetje dingen met een bal zag doen die ik nog nooit had gezien.”

– *Francis Cornejo, ontdekker Diego Maradona*

Eerste druk: juni 2021

Eindredactie: GJ Arendshorst, Michiel Kraijkamp, Floris Mreijen

Tekstcorrectie: Janna ter Meulen

Vormgeving: Remco van de Wier

Ontwerp cover: Michiel Wilman

Beeld cover: drones.arg

ISBN: 978 90 8303 556 7

NUR: 489

STAANTRIBUNE

Staantribune Media
www.staantribune.nl

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inleiding	7
Argentinië	13
Van Football naar Fútbol	25
Cinco Grandes	31
De Clubs	41
Begrippenlijst	47
Landkaartje	50
1: De sloppenwijkclub van El Loco (Excursionistas)	52
2: Duizend strepen (Los Andes)	60
3: Het riool van het westen (Ferrocarril Midland)	68
4: De Bierbrouwers (Quilmes)	80
5: De Spaanse Argentijnen (Deportivo Español)	92
6: De handboor, de magnetron en de misthoorn (Banfield)	102
7: De ultieme wedstrijd (Racing Club)	118
8: De club van Don Julio (Arsenal)	148
9: Diego's eerste liefde (Argentinos Juniors)	162
10: De nieuwe topclub (Lanús)	210
11: De koning van de bekercups (Independiente)	222
12: The Summer of '69 (Chacarita Juniors)	248
13: De Houten Tempel (Ferro Carril Oeste)	260
14: Het Millwall van Argentinië (Nueva Chicago)	276
15: Onze-Lieve-Vrouwe van Luján (Club Luján)	292
Lijstjes	301

INLEIDING

“*DIEGO HA MUERTO.*” Een dag voordat deel 1 van *Voetbalstad Buenos Aires* uitkomt, krijg ik dit bericht uit Buenos Aires. Ik kijk meteen op Twitter en het is waar: Diego Maradona is overleden. Het zit er al jaren aan te komen, maar toch ben ik van slag. Even moet ik naar buiten om een uurtje te gaan wandelen. Maradona was mijn eerste voetbalidool en door mijn reis naar Argentinië heb ik met eigen ogen gezien wat hij voor veel Argentijnen betekent, vooral die uit de arbeidersklasse.

Die nacht slaap ik niet. Keer op keer luister ik naar *Live is Life* en zoek ik filmpjes op van een voetballende Maradona. Ondertussen app ik de hele nacht met Argentijnen die ik tijdens mijn trip heb ontmoet. Sommigen zijn totaal ontdaan. De volgende dag valt bij veel mensen het boek en de *Staantribune*-special over Argentinië op de deurmat. Het lijkt wel zo gepland. In plaats van het boek te spammen, volg ik die dagen alles rondom Maradona. De gekte die er tijdens zijn leven was, is er ook na zijn dood. Mensen mogen zijn kist nog een keer zien en dat laten ze zich geen twee keer zeggen. Duizenden mensen gaan in de rij staan en dat terwijl het coronavirus nog niet verdwenen is.

In Nederland vinden sommige mensen het overdreven van de Argentijnen, maar ik ben totaal niet verbaasd dat dit gebeurt. Rondom Maradona heerst een totale gekte in Argentinië. Niet iedereen vindt hem een heilige. Zeker de rijke bovenlaag van de bevolking vindt het “maar een ordinair ventje”. Maar ik heb ook gezien hoe hij door veel voetbalsupporters wordt aanbeden. De meest gehoorde uitspraak is: “Ik veroordeel hem niet voor wat hij tijdens zijn leven allemaal heeft gedaan, maar ben hem dankbaar voor wat hij voor mijn leven heeft betekend.” Een van mijn vrienden van Nueva Chicago stuurt mij: “Vandaag zijn wij de man verloren die ons 90 minuten lang onze ellende liet vergeten.”

Maradona is ook voor mij de reden dat ik gek ben op Argentijns voetbal. Voor wie deel I niet heeft gelezen, zal ik dat nogmaals uitleggen. Dat komt vooral door het WK in 1986. Ik was zeven jaar en vond zelf voetballen veel leuker dan ernaar kijken, maar van dat toernooi herinner ik mij flarden. Nederland deed niet mee en Denemarken begon ijzersterk. Ik was dus voor de Denen. Toen die waren uitgeschakeld switchte ik net zo gemakkelijk weer en werd ik voor de Argentijnen. Gloryhuntechnisch een goede keuze, want het Zuid-Amerikaanse land werd wereldkampioen met dank aan Diego Maradona. Die was echt briljant dat toernooi. Als je de beelden terugkijkt, zie je dat het verhaal klopt dat hij zowat eigenhandig Argentinië wereldkampioen heeft gemaakt.

Maradona zorgde er ook voor dat ik een zwak kreeg voor Napoli en dat ik niet, zoals bijna iedereen in onze buurt, voor AC Milan was. Op het moment dat hij vertrok en ik de shirts van Sampdoria zag, was ik ook zo weer geswitcht van favoriete Italiaanse club. Op het WK in Italië in 1990 hoopte ik uiteraard dat Nederland zou winnen, maar toen de inhoud van Don Leo's Verhuisdoos 13 ervoor zorgde dat wij al snel naar huis mochten, werd ik weer voor de Argentijnen. Heerlijk vond ik het dat Maradona uitgerekend in Napels de Italianen uitschakelde. De finale was het maximaal haalbare voor de matige Argentijnse ploeg. Die lelijke wedstrijd werd beslist door een strafschop van de Duitser Andreas Brehme en dat zegt eigenlijk wel genoeg.

Het Argentijnse clubvoetbal zei mij tot dan toe nog niet veel, totdat het Engelse Supersport ineens wedstrijden ging uitzenden op de Nederlandse kabel. Waar ik eerder onder de indruk was van de grote staantribunes in Engeland, zat ik nu met open mond te kijken naar de Argentijnse supporters met hun linten en confetti. Ik keek vaak samen met mijn beste vriend Thomas naar de wedstrijden. We kozen allebei ook een favoriete club om het wat spannender te maken. Hij was voor Vélez Sarsfield en ik voor Racing Club. Waarom weet ik niet meer, maar ik denk dat het shirt er veel mee te maken had, want dat leek heel erg

op dat van Argentinië. Terwijl Vélez Sarsfield in de jaren erop titel na titel binnenharkte en zowel de Copa Libertadores als de Intercontinental Cup veroverde, won Racing Club helemaal niets. Dat was dus weer een uitstekende keuze van mij.

Uiteindelijk verdween het programma weer van de buis, maar mijn fascinatie voor het Argentijnse voetbal bleef. Op WK's was het altijd mijn tweede favoriete team, na Nederland, en ik was groot fan van spelers als Gabriel Batistuta, Claudio Caniggia en Fernando Redondo. Het voetbal was vaak aantrekkelijker dan het afgrijselijke betonvoetbal van de Brazilianen, dat door de pers vreemd genoeg 'sambavoetbal' (ex aequo met 'cultclub' het meest verschrikkelijke clichéwoord dat sportjournalisten gebruiken) werd genoemd. Het blijft eeuwig zonde dat in 1998 Nederland – Argentinië niet de finale van het WK was. Qua voetbal waren het de twee beste ploegen van dat toernooi.

Mijn interesse in het Argentijnse clubvoetbal werd eind jaren negentig door internet weer aangewakkerd. Tussen het fappen op zeer traag ladende plaatjes door kon ik ineens filmpjes zien van competitiewedstrijden en foto's van de stadions. Racing Club bleek een stadion te hebben dat op een autoband leek, La Bombonera was heerlijk compact en ik zag overeenkomsten tussen het stadion van Huracán en Highbury van Arsenal. Om een of andere reden staat mij het stadion van Ferro Carril Oeste ook nog goed bij, dat was omringd door flatgebouwen. Naar Buenos Aires gaan om die *grounds* met eigen ogen te zien was een droom, maar op dat moment heel ver weg en onrealistisch als student. Een keer naar Engeland gaan om voetbal te kijken stond veel hoger op het verlanglijstje.

Een jaar of tien geleden begon het toch steeds meer te kriebelen. Er ging weleens een *groundhopper* naartoe en die kwam dan terug met toffe foto's en dito verhalen. Maar financieel was het nog altijd onbereikbaar voor mij. De jaren gingen voorbij en ik besloot in 2016 om mijn veertigste verjaardag, die twee jaar later zou zijn, in Buenos Aires te gaan vieren. Uiteraard in combinatie

met voetbal. Helaas bleek qua zakkenvullerij mijn oude kantoorbaan beter te zijn dan een voetbalblad runnen. Ik moest het idee voorlopig weer parkeren in de spreekwoordelijke koelkast. Maar begin 2020 was het dan eindelijk zover: Buenos Aires werd gevinckt. Uiteindelijk ben ik 25 dagen in het epicentrum van het voetbal geweest en heb maar liefst 26 wedstrijden gezien. Een belachelijk aantal eigenlijk.

In het eerste deel van *Voetbalstad Buenos Aires* kwamen tien clubs aan bod, in dit boek nog eens vijftien. De goede rekenaars zullen denken: hé, het waren toch 26 wedstrijden die je bezocht? Dat klopt, maar deze boeken gaan over Buenos Aires en de 26e club was Newell's Old Boys en die ligt niet in de stad, agglomeratie of provincie Buenos Aires, maar in de stad Rosario en ontbreekt daarom. Er is overigens geen blanco pagina in dit boek op de plek van Newell's Old Boys. Die club bezocht ik de dag na River Plate, het laatste hoofdstuk van deel 1.

Ik heb ook de vraag gekregen of dit boek een kopie is van deel 1. Qua opzet lijken de twee boeken zeker op elkaar. Iedere club omvat één hoofdstuk. Wat wel een groot verschil is, is dat in dit deel vooral de wat kleinere clubs aan bod komen. In dit tweede deel bezocht ik slechts drie grote clubs: de Grandes Racing Club en Independiente en Diego's eerste liefde Argentinos Juniors. Veel leesplezier weer en wie weet ooit tot deel 3!

Vicente López

EXCURSIONISTAS

De sloppenwijkclub van El Loco

Het is zes uur 's ochtends en de zon is nog amper op als Marina en Carlos wakker worden van een enorm kabaal. Het lijkt wel een aardbeving. Daarna wordt er keihard op de deur geslagen. De kleine Pablo moet ervan huilen. Marina doet open en ziet een militair staan. "Jullie hebben drie uur om jullie spullen te pakken. Daarna meld je je bij truck 4 die op het plein staat te wachten. Die zal jullie naar een nieuwe woning brengen. Bulldozers zullen daarna deze wijk slopen, dus wacht niet te lang." Marina wil nog iets terugzeggen, maar de militair antwoordt kort: "Orders van Videla." Die avond slapen Marina, Carlos en hun vijf kinderen in een tentenkamp in het westen van Buenos Aires. Of ze ooit nog terugkeren naar Bajo Belgrano, weten ze niet.

Villa 29

Wie het eerste deel van *Voetbalstad Buenos Aires* heeft gelezen, weet dat het Argentijnse woord *villa* niet staat voor een luxe huis. Het is een afkorting van *villa miseria* oftewel sloppenwijk. In de tweede helft van de twintigste eeuw begonnen steeds meer van dit soort wijken te ontstaan in Buenos Aires, omdat mensen die naar de Argentijnse hoofdstad trokken geen woonruimte konden betalen. Het waren vooral immigranten die vanuit het platteland en omliggende landen naar de stad trokken die in de villa's woonden. De sloppenwijken ontstonden op plekken waar braakliggend terrein te vinden was, meestal in het arme zuiden van de stad.

Er waren een paar uitzonderingen, zoals Villa 29. Deze sloppenwijk ontstond in de rijke wijk Belgrano. Het werd vlak naast de rivier gebouwd, waar vervuilde grond lag en gevaar heerste voor overstromingen. Dat deed de immigranten niet, zodat er een rommelig minidorp ontstond, omringd door groene parken, een poepchique polocomplex en een golfbaan voor de elite van de stad. Elf hectare groot was deze villa miseria, die het getal 29 kreeg van de overheid. In de volksmond werd het Bajo Belgrano genoemd, zoals het gebied voorheen heette.

Zowel de gemeente als de landelijke overheid wilde af van de villa's. Vooral van de sloppenwijken die in buurten stonden waar de grond veel geld waard was, zoals Villa 31 in Retiro bij het treinstation en Villa 29 in Bajo Belgrano. Het lukte echter niet de bewoners weg te krijgen, want zij hadden inmiddels rechten opgebouwd. Die verdwenen toen in 1976 Jorge Videla aan de macht kwam. Er woonden op dat moment zo'n 280.000 mensen in de villa's van Buenos Aires. De junta wilde daar zo snel mogelijk vanaf. Dat had twee redenen: de dictatuur kon de grond goed gebruiken om te verkopen en wilde een goed figuur slaan tijdens het WK voetbal in 1978.

In de armere delen van Buenos Aires werd een muur rondom de sloppenwijken gebouwd, zodat buitenlandse journalisten deze niet konden zien. De villa's werden Ciudad Oculta (Verborgene Stad) genoemd, omdat ze voor een paar weken werden verstopt. Met Villa 29 had de junta andere plannen, want ze wilde de grond verkopen aan projectontwikkelaars die daar dure appartementen en hotels konden neerplanten. In maart 1978 werden de eerste huizen gesloopt en een paar weken voordat het WK begon, waren alle inwoners van Bajo Belgrano verjaagd en hadden bulldozers de huisjes gesloopt. Op het moment dat West-Duitsland en Polen aftraptten in El Monumental om het toernooi te openen, was er een kilometer verderop van wat ooit een levendige wijk was alleen nog maar puin over.

De Wandelaars

Ondanks dat het stadion van River Plate in Núñez ligt, wordt het vaak gezien als de club van de wijk Belgrano. Maar de *barrio* Belgrano heeft al een eigen club: Excursionistas. Een kleine vereniging die al decennialang ronddoelt in de lagere divisies van de Argentijnse voetbalpiramide. Een oude club ook, opgericht in 1910. Destijds was het nog geen voetbalclub, maar een vereniging voor mensen die graag excursies ondernamen, wat meteen de clubnaam verklaart. Het eerste jaar bestonden de activiteiten van de leden van Excursionistas vooral uit wandelingen in de buurt van Buenos Aires of boottochten richting het binnenland van Argentinië.

Gekkenhuis natuurlijk, maar na een jaar wilde een aantal leden toch iets spannenders doen dan alleen die excursies. Voetbal was enorm in opkomst en er werd gekozen om die sport toe te voegen aan de vereniging. De gekozen clubkleuren groen en wit hebben te maken met de witte picknickleden die op het groene gras werden gelegd tijdens de excursies.

In 1919 had de club een eigen stadion dat het Coliseo del Bajo Belgrano werd genoemd. Een imposante naam voor iets dat eigenlijk niet meer was dan een veldje. De club speelt daar nog steeds, alleen heeft het stadionnetje nu de saaie naam Estadio de Excursionistas gekregen. Excursionistas promoveerde in 1925 naar het hoogste niveau en kreeg ineens alle grote clubs van Buenos Aires op bezoek. Negen jaar hield de club het vol tussen de elite. Erg knap, want nadat in 1931 het profvoetbal werd ingevoerd in Argentinië, kon het amper meer concurreren met de topteams.

Sinds de degradatie in 1934 heeft de club nooit meer op het hoogste niveau gespeeld. De signatuur van Excursionistas veranderde ook langzaam doordat de villa naast het stadion steeds groter werd. De mensen in de sloppenwijk hadden niet zoveel met het elite River Plate en omarmden Excursionistas. Dat zorgde er vaak voor dat boefjes van andere clubs voor een verrassing kwamen te staan. Die zagen alle appartementen en chique gebouwen en waren ervan overtuigd dat ze met een stel kakkers te maken kregen, maar verlieten de wijk met flink wat klappen. Los Villeros (De Sloppenwijkbewoners) waren niet vies van wat klepperij.

Excursionistas - Victoriano Arenas

Door deze bijzondere achtergrond heb ik veel zin om naar Excursionistas te gaan. We pakken een taxi en als ik naar buiten kijk, blijkt alles wat ik vooraf heb gelezen over Bajo Belgrano te kloppen. Het is het chiquere deel van Buenos Aires. Een heel nette wijk. Ik zie geen zwervers of *cartoneros*, wel veel kekke restaurants. Er zit zelfs een Starbucks. Deze belastingontduikende multinational is in veel landen een toonbeeld van gentrificatie,

≡ EST. 2014 ≡

VOETBAL
CULTUUR

WORD LID

VAN HÉT MAGAZINE OVER VOETBALCULTUUR

6 MAGAZINES

+

WELKOMSTGESCHENK (BOEK)

+

GRATIS TOEGANG TOT STAA TRIBUNE-EVENEMENTEN

+

KORTING OP STAA TRIBUNE-REIZEN

[STAA TRIBUNE.NL/WORD-ABONNEE](https://staantribune.nl/word-abonnee)

VOETBALSTAD

BUENOS AIRES

DEEL 2

Begin 2020, net voordat de coronacrisis uitbrak, ging voor Joris van de Wier (Tilburg, 1978) een jongensdroom in vervulling: hij trok drie weken door Buenos Aires, de voetbalhoofdstad van de wereld. Waar hij in het eerste deel van *Voetbalstad Buenos Aires* vooral grote clubs bezoekt, duikt hij in dit tweede deel dieper in de krochten van het Argentijnse voetbal.

So gaat de redacteur van *Staantribune* naar Excursionistas, een sloppenwijkclub die nu in een chic deel van de stad speelt, en Deportivo Español, dat is opgericht door Spanjaarden die waren gevlucht voor dictator Franco. Ferro Carril Oeste blijkt in een van de veiligste wijken van Buenos Aires te spelen, terwijl hij bij Nueva Chicago moet opletten om levend het stadion uit te komen. Bij het sympathieke Argentinos Juniors draait alles om Diego Maradona, die daar zijn loopbaan begon.

De hoofdstad van Argentinië wordt ook een paar keer verlaten om clubs in de voorsteden te bezoeken. Zoals Banfield en Lanús, die een goed beleid voeren en daardoor kunnen concurreren met de grote clubs. Van de Wier doet ook bierhoofdstad Quilmes aan en het Argentijnse Arsenal, waar de harde kern hem uitnodigt om tussen hen te komen staan, terwijl hij bij Ferrocarril Midland juist zo onopvallend mogelijk het stadion moet verlaten.

Met Racing en Independiente worden ook de laatste twee clubs van de *Cinco Grandes* bezocht. De eerste zelfs tijdens de derby tegen Independiente. Het wordt de ultieme voetbalwedstrijd, waarbij Racing met negen spelers de elf van de aartsrivaal verslaat en Avellaneda op zijn kop zet. Hevig onweer en een wolkbreuk maken bij Club Luján - letterlijk met een harde knal - na 25 wedstrijden een einde aan Van de Wiers droomtrip.

STAANTRIBUNE

